Ansonia, Conn.

СВОБОДА

LIBERTY

ЧАСОПИСЬ ДЛЯ РУСКОГО НАРОДА ВЪ АМЕРИЦѢ И ОРГАНЪ „РУСКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА".

Рôкъ VII. | Мт. Кармель, Па. Четвергъ 4-го Мая 1899. | Число 18.

Календарь.

Май.		
4	Ч.	Теодора еп. Натан.
5	П.	Георгія, Александ.
6	С.	Савы муч.
7	Н.	2. ТОМИНА. Марка
8	П.	Гiафири
9	В.	Симеона священном.
10	С.	Ясона, Максима

Змѣстъ

Справы „Союза." — Еще въ справѣ церковнои организаціи. — Вѣсти зъ Канады. — Вѣсти изъ старого краю. — Новинки. — Де-що цѣкавого. — Смѣшне. — Фейлетонъ: Про вôдступниковъ вôдъ россійского православія и ихъ переслѣдованя. — Стихи: На розпуттѣ. — Майнеръ Василь. — Оголошеня.

УВАГА.

Хотячй приступити до „Союза" най посылають вступне и мѣсячне до касіера:

Mr. Kond. Kotanczyk
Box 127
SHAMOKIN, PA.

И увѣдомлять секретара пôдъ адресою:

Rev. Antony Bonczewsky
10 May Str.
ANSONIA, Conn.

СПРАВЫ „Р. Н. СОЮЗА."

Квитъ

Отсимъ посвѣдчаю, що одержав-емь зъ касы „Р. Н. Союза" 300 доляровъ яко запомогу по моѣй женѣ бл. п. Анастазіи.

Теодорь Федько.

Shamokin, Pa. 28. априля 1899.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
Макс Полякъ,
Теод. Коцуръ.

Дня 29. априля с. р. взяла я зъ касы „Р. Н. Союза" 300 доляровъ яко посмертне по моѣмъ мужови Денисови Головякъ.

Теодозія Головякъ.

Mt. Carmel, Pa. 29. априля 1899.

ПРИ СВѢДКАХЪ:
С. Ст. Макарь,
Ст. Шимапьскій.

Еще въ справѣ церковнои организаціи.

О конечности зъѣзду всѣхъ священниковъ сумнѣватись годѣ; впрочѣмъ хто сумнѣваесь, або не узнае его потребы нехай остане дома, а зъѣздь такій повиненъ доконче вôдбутись въ два або три тыжднѣ по святахъ и то безъ взгляду на те, скôлько священниковъ на тое згодить ся. На всѣхъ чекати годѣ.

Зъѣздъ такій повиненъ бути предтечею другого поважнѣйшого зъѣзду, на котрôмъ явились бы кромѣ священниковъ также вôдпоручники (делегаты) въ числѣ 1 до 2 зъ каждои церкви.

На першôмъ зъѣздѣ бувъ бы обговореный и приготованый зъ грубшого матеріялъ на зъѣздъ другій, котрый остаточно надавъ бы певну форму и тонъ нашому житю церковно-народному. Розумѣе ся, що такъ на першôмъ якъ и другôмъ зъѣздѣ повинно вестись все по людски, розумно, зъ певною програмою, котру повиненъ уложити и оголосити той, хто взявъ ся за писане вôдкрытого письма и скликуване подôбныхъ сходинъ.

Заким однакъ така програма появить ся, я сказавъ быимъ вôдъ себе о якихъ предметахъ мавъ бы той зъѣздъ радити.

Щобы кождый мôгъ мати ясно передъ своими очима потребу церковно-народнои организаціи мѣжь нами, то треба-бъ передовсѣмъ обговорити докладно и правдиво наше теперѣшне положене. Для илюстраціи добре-бъ было зôбрати факты, кривды вôдъ чужихъ, надужитя своихъ и т. д. Кождый священникъ мôгъ бы зъ свои околицѣ такй рѣчѣ зôбрати.

Познавши потребу такои организаціи, мусѣли-бъ застановитись члены зъѣзду надъ тымъ, якъ тая организація мала-бъ выглядати, якй еѣ вôдносины до краевыхъ епископôвъ и американьскихъ, до Риму и другихъ вѣроисповѣданъ. Словомъ, треба-бъ зробити начеркъ статутôвъ, маючихъ предложитись на другôмъ зъѣздѣ. Тутъ не завадило-бъ, щобъ кождый привѣзъ свôй начеркъ такихъ статутôвъ.

Рôвно-жь собратія мала-бъ застановитись надъ творенемъ новыхъ парохій, будованемъ новыхъ церковъ, спомаганемъ бѣднѣйшихъ громадъ церковныхъ, тай тымъ, щобъ мѣжь всѣми нашими церквами була якъ найтѣснѣйша звязь и найбôльша любовь и згода.

Въ якій способъ спроваджувати священниковъ зъ старого краю, тай якъ обсаджувати парохіи, повинно бути також пôддане докладнôй развазѣ, не менше якъ и унормоване дотаціи священниковъ, заряду маетками церковными, докладне означене обовязкôвъ и правъ такъ парохôвъ якъ и парафіянъ.

Такъ само потреба, щобъ нашй парохіи робили пôврôчнй або рôчнй справозданя показуючй станъ ихъ, бо зъ такихъ справозданъ можна-бъ пôзнѣйше робити певнй заключеня.

Школы нашй не повиннй бути также полишенй въ нарадахъ. Особливо треба-бъ установити, якй тй школы мають бути, чого мають учити, якихъ учителѣвъ повиннй мати и якихъ пôдручниковъ уживати. Справа тая дуже важна, бо дѣти наша будучнôсть.

Квалiфикаціи дякôвъ, пляны пôсля якихъ належало-бъ будовати церкви, фірмы зôдки спроваджувати рѣчи для церковъ потрѣбнй, также справы доволѣ важнй, бо можуть мати (особливо сй послѣднй) за наслѣдокъ матеріяльный иолекъѣ для церковъ.

Не треба намъ забувати и на те, що мѣжь народомъ нашимъ деякй блуды, якъ піяньство, ошуканьство и т. д. застрашаючо ся ширять, та що мы повиннй вынайти способы борбы противъ того и розбудити въ нѣмъ бôльше житя духового, бо доси мы его лишь формалістикою кормили. Однымъ зъ такихъ способôвъ були-бъ книжочки духовного змѣсту, се есть книжочки не заповненй всякими неможливостями, та нѣсенѣтницями, що роблять чоловѣка ще бôльше поганиномъ та забобоннымъ, якъ вôнь е, але такй, котрй-бъ робили его моральнѣйшимъ, бôльше людскимъ, правдивымъ чоловѣкомъ.

Розумѣе ся, що и на свои блуды не повиннй мы закрывати очи на такôмъ зъѣздѣ, блуды нашй загальнй, а и кождого зъ осôбна. Судъ полюбовный мавъ-бъ мати свое мѣсце на сихъ сходинахъ. Порозумѣватись намъ также треба якихъ пôдручниковъ уживати, щобъ дальше образуватись такъ въ нашôмъ фаху, якъ и загально, яко интелигентнымъ людямъ, бо до сего титулу маемо яку-таку претенсію.

Наконець треба-бъ выбрати пару людей, котрй своею радою, досвѣдомъ та характеромъ, заслужили-бъ собѣ бути першими помѣжь рôвными и взяли бъ насъ въ одну братню цѣлôстъ.

Сказавъ я не богато — порушивъ заледво кôлька рѣчей важнѣйшихъ, а о каждôй зъ нихъ далось бы писати богато. Добре бы було, щобы и другй люде пôдносили свôй голосъ въ справѣ того зъѣзду, та щобы кождый священникъ приѣхавъ зъ докладно оброблѣнымъ бодай однымъ рефератомъ чистымъ, безъ упередженя, бо тогды тôлько можемо надѣятись, що „другъ друга обôймемъ" и дôйдемо до якоись цѣли.

Христосъ воскресъ!

У.

ВѢСТИ ЗЪ КАНАДЫ

Зъ Брендонъ, Ман.

До теперь мы зъ дописей нашихъ предплатниковъ про духоборцѣвъ дознались, що тй люде дуже працьовитй, праведнй и охарнй. Варталo-бъ намъ знати, якъ имъ тамъ теперь живе ся та яке ихъ поведене на американьскôй земли. Цѣкаву дôпись въ тôй справѣ надôславъ намъ нашъ предплатникъ Демко Ванцуръ, котру ту подаемо. Вôнъ пише:

У насъ на Брендонъ есть спора громадка Русиновъ и по тамтй роки жилось намъ якъ въ Бога за дверима, бо кождый зароблявъ, кôлько хотѣвъ. А теперь приѣхали тй духоборцѣ, то мы не можемо собѣ дати зъ ними рады. Цѣлѣсенькій день ходять по мѣстѣ вôдъ хаты до хаты, шукаючи роботы и звычайно еи знаходять. Они годять ся робити за таншу цѣну такъ, що геть намъ попсували цѣну, а примѣромъ кортъ дровъ рубають за 30 центôвъ. И такъ въ кождôй роботѣ. За ихъ жебранину навѣть самй англики зъ нихъ смѣють ся, прозываючи ихъ рускими дѣдами. Мы нетерпеливо дожидаемо того дня, коли ихъ звôдти заберуть, бо якъ бы такъ сидѣли цѣлый рôкъ, то мы мусѣли-бъ йти за жебранымъ хлѣбомъ.

Въ „Свободѣ" хвалили духоборцѣвъ канадійскй дописувателѣ за ихъ праведне, христіяньске жите. Оно може и правда, але и те правда, що чоловѣкъ не повиненъ знову такъ дуже смиренно кланятись другимъ людямъ, а що важне, гарувати цѣлый день за яку-небудь заплату, черезъ що помагають богачамъ скорше збогачуватись а другимъ робôтникамъ псують цѣну и доводять ихъ до бѣды.

ВѢСТИ ИЗЪ СТАРОГО КРАЮ

Страшна правда.

Пôдъ теперѣшну пору, коли хлопы въ Галичинѣ юрбами побѣжать на двôрскй ланы, щобы въ потѣ чола своими руками управляти чужу землю, — варто порôвнати дворы и хаты. Треба шукати лѣку на нужду, що точить край, выганяе сотки и тысячѣ людей въ свѣтъ за очи, часто ще на страшнѣйшу нужду. Хочемо додати вôдваги вамъ, товаришѣ, що борыкаете ся зъ тяжкою недолею и показати, що злукою (организаціею) мы можемо и повиннй поправити нашу долю.

Въ Галичинѣ е 13 и пôвъ міліона морговъ землѣ. Зъ того належить до хлопôвъ (по вôдкиненю неужиткôвъ 320.642 морговъ и пляцôвъ пôдъ будовлѣ 66.850 морговъ) землѣ 7¾ міліонôвъ морговъ. Земля тота мае прокормити 4 міліоны 904 тысячôвъ хлопского люду. На одну голову выпадае отже по пôвтора морга землѣ. Такъ выпадае пересѣчно, а въ дѣйсности е такъ, що у значнои части людности нема и по пôвъ, а навѣть ¼ морга на голову, и у тыхъ бѣдаковъ бѣда на бѣдѣ ѣде тай ще бѣдою поганяе. Держава и край, що наведенй цифры урядово друкують, повиннй бы зрозумѣти, що таке нужденне положене хлопскои клясы вымагае ратунку. Але про ратунокъ зъ боку властій не чувати. Противно, тягары новй ростуть и ростуть. Треба взятись отже намъ самымъ до ратунку. Въ програмѣ нашои радикальнои партіи стоить: „Домагаемо ся выкупу землѣ передовсѣмъ бôльшои посѣлости на власнôсть народу, при чôмъ лѣсы и пасовиска мали бы вôддати ся до ужитку громадъ." Нынѣ починають тото що разъ ширше вôдчувати, що въ отсѣмъ жаданю нашои партіи лежить ратунокъ для хлопской масы, пайбôльшои масы мешканцѣвъ нашого краю. Навѣть шляхотскй ученй годять ся уже на частковe вывлащене дѣдичôвъ, а книжочокъ, що розводять ся про парцеляцію посѣлости появляе ся теперь богато. А е дворôвъ у нашôмъ краю 4.962 и посѣдають разомъ понадъ 5¼ міліона землѣ вже по вôдчисленю неужиткôвъ и пляцôвъ пôдъ будôвлю. Мѣжь властителями бôльшои посѣлости е 53 такихъ, що посѣдають кождый понадъ 10.000 морговъ. Тй 53 вельможѣ мають разомъ 1 міл. 929 тысячь морговъ, то значить на одного зъ нихъ выпадае близько 36½ тысячь морговъ землѣ. 30 тысячь хлопского люду могли бы выжити зъ тои землѣ, на якôй розпирае ся оденъ магнатъ.

До того хлопъ при цѣлôй

(Продовжене на другой сторонѣ.)

Про вôдступниковъ вôдъ россійского православія и ихъ переслѣдованя.

(Дальше.)

7. Вôдносины уряду до Сектантôвъ.

Пôсля вступленя на престолъ Александра II. россійскй Сектанты тѣшились якійсь часъ взглядньмъ спокоемъ. Лѣберальнй реформы заняли кôлька першихъ лѣтъ нового панованя, и правительство правдоподôбно не мало часу анѣ охоты продовжати дальше релігійнй переслѣдованя. Тымчасомъ выбухло польске повстане, почѣмъ наступила загальна політична реакція.

Въ 1847 зôставъ выданый циркуляръ, пôсля котрого всѣ Сектанты, що вôдбували богослуженя свои безъ священниковъ, мали утримувати метрики уродинъ, шлюбôвъ и смерти. Зъ того деякй думали, що правительство признало Сектантамъ право истнованя, але вскорѣ показало ся, що неправда, бо правительство и дальше выдавало много „указôвъ", „циркулярôвъ" и „адміністративныхъ розпоряджень" взглядомъ Сектантôвъ, черезъ що поступоване урядниковъ зъ сими послѣдными сталось своевôльнымъ и непослѣдовательнымъ до найвызшого степени.

8. Нова вѣра — Штунда.

Около 1865*) року увага правительства зôстала по першій разъ звернена на нову секту, а то посредствомъ доносу одного епископа до святѣйшого Синоду. Въ доносѣ симъ говорилось, що секта тота росте дуже скоро и що есть раціоналістичною (розумовою, що поводить ся въ справахъ вѣры розумомъ). Були се Штундисты.

Назва Штундисты (походила вôдъ нѣмецкого слова Stunde — (штунде) година) показуе, що члены тои секты збирали ся въ певнй дны разомъ въ цѣли бесѣдованя о рѣчахъ вѣры, поясньованя письма святого або спѣваня псальмôвъ, такъ само якъ се робили нѣмецкй кольоністы, що мали также подôбнй релігійнй сходины, треваючй одну годину.

Загально говорячи, Штундисты, хотяй зразу и не цурались ще православнои церкви, були однакъ вже Евангеликами, бо поставили одинокою основою свои вѣры письмо святе та въ поясньованю его руководили ся розумомъ.

Початковй Штундисты були навѣть почасти аскетами на взôръ старыхъ містичныхъ сектъ, але по якимсь часѣ высвободились зъ того, такъ, що нынѣшнй Молодо-штундисты суть впростъ противнй аскетизмови. Они кажуть такъ: Богъ, яко Всемогучій, не потрѣбуе пожертвованя вôдъ слабыхъ людей; Вôнъ самъ есть Всемогучій и Спаситель, и вôдповѣдно до того казавъ намъ поступати згôдно зъ засадою, що сильный не повиненъ знущатись надъ слабымъ. Они кажуть також, що Христосъ не хоче смерти грѣшника, понеже Вôнъ есть пастырь добрый, правдивый пріятель, и братъ чоловѣка. Пôсля ихъ вѣры найвызшою честнотою есть кормити голодныхъ, зодягати голыхъ, ходити коло хорыхъ, словомъ помагати бѣднѣйшимъ братямъ въ кождый спосôбъ.

Штундисты признають, що Духъ есть силенъ, а тѣло немôчне, але они не морять тѣла зъ тои причины. Если тѣло есть немôчне, кажуть они, то треба его кормити и пôдтримувати, въ противнôмъ случаю оно не зробить свои роботы, такъ якъ той вôлъ, котрому не дашь ѣсти. Штундисты старають ся жити пôсля моральныхъ засадъ христіяньства, але змѣненыхъ ихъ власными поглядами и приноровленыхъ до нынѣшного способу житя. Вѣру свою опирають они на письмѣ святôмъ старого и нового завѣта, та хотять завести порядки на свѣтѣ згôднй зъ наукою Христа.

Вопекатрферъ, що бувъ за довгій часъ реформованымъ пасторомъ нѣмецкимъ на Украинѣ, описуе Штундистôвъ яко „найлѣпшихъ людей, найбôльше отвертого серця, просвѣченыхъ, великодушныхъ, скромныхъ и чесныхъ."

Пытане чи хрестити дѣтей, чи вже дорослыхъ людей, подѣлило Штундистôвъ на Баптистôвъ и Штундистôвъ властивыхъ, але рôжниця тота есть малозначуча, тай на ню взагалѣ мало звертають уваги.

Пôсля справозданя консисторіи въ Кіевѣ, число Штундистôвъ въ тôй однôй діецезіи взросло межи рокомъ 1874 и 1890 въ слѣдуючій спосôбъ: Въ роцѣ 1874 було реґістрованыхъ Штундистôвъ 250; въ 1880, 1.380; въ 1885, 2.530; а въ 1890, 4.670. Певна есть рѣчь, що се урядове справоздане не подае повного числа Штундистôвъ, але менше, но и оно вже показуе докладно, якъ великій есть взрôстъ приклонниковъ тои секты. Число всѣхъ Штундистôвъ въ цѣлôй Россіи, каже оденъ англійскій писатель, що обзнакомленый зъ тою справою, выносить чверть міліона людей, а розсѣлись они въ трійцятьохъ ґуберніяхъ украинскихъ и кавказкихъ.

9. Чому Штунда ширить ся скоро?

Важною причиною чому сеся рѣра ширить ся такъ дуже скоро, есть умыслове и моральне положене православныхъ священниковъ, о котрôмъ писавъ докладно небôщикъ Архіепископъ Никаноръ, що обѣздивъ діецезію Херзоньску.

Архіепископъ той православный описуе, що въ школахъ, котрй були пôдъ руководствомъ священниковъ, дѣти не знали, где Христосъ зôставъ на крестѣ розпятый; денекотрй дѣти говорили, що въ мѣстѣ Херзонѣ, столици ґуберніи; иншй дѣти не знали вôдрôжнити образу Пречистои Дѣвы вôдъ Исуса Христа, Евангелистôвъ и такъ дальше. Самъ Архіепископъ каже, що при низкôй моральнôй и умысловôй вартости сѣльского духовеньства есть се рѣчею дуже легкою для першого лѣпшого Штундиста цѣле село навернути на свою вѣру. Священники, боячи ся наганы вôдъ епископôвъ, дуже часто пишуть, що въ ихъ околици нема анѣ одного Штундиста, мѣжь тымъ, якъ неразъ показуе ся, що тамъ половина села належить до Штундистôвъ, але що то суть люде заможнй, отже легко можуть пôдкупити священниковъ и тй мовчать про нихъ передъ епископомъ. Бесѣдовавши неразъ зъ православными селянами, Архіепископъ пôзнавъ, що они не мають жадного понятя о своѣй релігіи; не знають нѣчого о Христѣ, о святôй Тройци, а дуже часто не знають навѣть вôдповѣсти на пытане: „якои ты вѣры?"

Розширеню штундискои вѣры помагае также и тое, що правительство россійске не дозваляе говорити проповѣдей по малоруски або украиньски, але по велико-руски. Нашй люде, Русины, межи котрыми вѣра тота найбôльше ся

*) Штунда почалась при конци першои половины сего столѣтя.

„SVOBODA“
(LIBERTY.)
Weekly Paper.

The only little Russian political Newspaper published in this Country; circulating in all parts of the United States and Canada, wherever the Russian language is spoken and is the best advertising medium.

Published every Thursday at Mt. CARMEL, PA. by the „SVOBODA“ Publishing Co.

All comunications should be addressed to:

„Svoboda“
Mt. CARMEL, PA.
P. O. Box 13.

Предплата рôчна 2.00
До старого краю........ 3.00

Всѣ дописи и грошѣ просимъ высылати пôдъ адресу: To „SVOBODA“
P. O. Box 13. — Mt. CARMEL, PA.

НАША ГАЗЕТА ВЫХОДИТЬ ЩО ТЫЖДНЯ ВЪ ЧЕТВЕРЪ.

Entered the post office at Mt. Carmel, Pa. as second class mail matter.

(Продовжене зо стороны першои)

своѣй нуждѣ обложеный неможливыми тягарами. Власность хлопска двигае 100 міліонôвъ злр. довгôвъ, що е выказаний въ книгахъ всякихъ • пожичковыхъ товариствъ. А кôлько хлопы винні на приватні контракты! Коли лишь узяти суму сто міліонôвъ довгу и обчислити процентъ, що для хлопôвъ не е нѣколи меншій, якъ 8 вôдъ ста, то будемо мати, що хлопы рôкъ рôчно платять зô своеи мизеріи 8 міліонôвъ проценту. Для порôвнаня скажу, що ввесь грунтовый державный податокъ въ нашôмъ краю выносить 4 міліоны 440 тысячь, а вже зъ домово-клясовымъ 6 міліонôвъ 20 тысячь! Самого проценту, не лихвы, котру, годѣ обчислити, платять самі хлопы, всякимъ банкамъ о ¼ часть бôльше, якъ выносить податокъ державный грунтовый и домово-клясовый хлопôвъ и дворôвъ разомъ!

А возьмѣмъ тй драчки, якй мусить вызнати хлопска шкôра.

Въ 1897 роцѣ мала держава зъ нашого краю чистого зыску зô спродажи соли 7 міліонôвъ 859 тысячь. Все богате панство певно не дало державѣ заробити на соли бôльше якъ 859 тысячь — а решту 7 міліонôвъ бухнула бѣднота зô своеи кровавои нужды. Що богатй панове при консумційныхъ податкахъ справдѣ дають малый зыскъ, змѣркуете отъ хочь бы зъ того прикладу:

Въ 1897 роцѣ мала держава доходу въ нашôмъ краю зъ горѣвки 10 міліонôвъ 900 тысячь — а зъ вина всего 84 тысячѣ!

Панове законодавцѣ привчили ся такъ манѣпуловати, що замѣсть дати державѣ оподатковати свои доходы, — податкують те, що иде людямъ до рота. А що головъ бѣдноты е безмѣрно бôльше, якъ богатырôвъ, — на нихъ въ той способъ потрафили капиталисты, магнаты скинути найбôльшій тягарѣ.

Те все зруйновало нынѣ нашого селянина до тла. Лишь одиницѣ ще по селахъ борыкають ся якъ-такъ зô страшною долею. Але тягары ростуть, довги ростуть, дѣти множать ся, земля дѣтить ся — и въ той способъ цѣлый станъ хлопскій котить ся у пропасть. Нынѣ на дрôбненькихъ хлопскихъ загôнчикахъ годѣ провадити розумну и выдатну господарку. Дворы на скомасованыхъ, доброю худобою и новôтными плугами оброблененыхъ поляхъ мають далеко бôльшій доходъ чимъ хлопы на своихъ.

Въ 1895 роцѣ выдававъ пересѣчно 1 гектаръ (трохи бôльше якъ пôвтора морга) на бôльшôй посѣлости пшеницѣ 13 кôрцѣвъ, на хлопскôй 11 кôрцѣвъ; жита на бôль. пос. 10 кôрц., на хлоп. 8¼ кôрц., ячменю у пана 16½ кôрц., у хлопа 14½ кôрц., вôвса у пана 20 кôрц., у хлопа 15½ корця. Що-жь се значить? Се значить, що, пересѣчно 83 гектарôвъ землѣ на бôльшôй посѣлости дае такій доходъ, якъ 100 гектарôвъ хлопскои землѣ. А зъ того выходить дальше, що хоть хлопы, мають 7¾ міліонôвъ моргôвъ, а дѣдичѣ 5½ міл. моргôвъ, — то доходъ зъ хлопскои землѣ не богато бôльшій чимъ зъ паньскои.

Зъ чого жь тутъ выживити тоту тьму хлопского люду? Лишають ся хиба зарôбки. И чимъ разъ дальше, тымъ бôльше народу вырывае собѣ просто роботу по паньскихъ ланахъ. Паны затирають руки и платять що разъ и що разъ гôрше.

За довжезный день робучій капають по 20, 15, 12, а навѣть 10 кр., денно! И то называе ся платня за роботу! Чоловѣкъ оденъ не годенъ зъ того выжити, а ту треба прокормити жѣнку и дѣтей. Въ пору живъ платять бôльше. Але-жь и праця въ ту спеку прикра и страшно тяжка. При тôмъ заводять по дворахъ новôтні порядки. Не платять за день, а вôдъ копы. Коли хочешь що бôльше заробити, то роби понадъ силы, ажь до упаду — вôдъ свѣта до ночи через 15 годинъ денно. Въ день, два по такôй роботѣ руки тобѣ розôвють ся и пропавъ дальшій заробокъ, навѣть свого хлѣба не справишь. Зъ надмѣрнои працѣ чоловѣкъ зъ нôгъ летить — та нема часу хоровати.

Недавно ще бувъ звичай у нашôмъ краю, що паны платили не вôдъ копы, а за днину. На ланъ выходило ся коло 9 або 10 годины и вертало ся вчаснѣйше. Зъ рана передъ паньскою роботою можна було на власнôмъ поли працювати. Теперь якъ прійдешь пôзнѣйше, то або не прійме, або половину платы обôрве. За песѣй грôшь вымагають роботы безъ мѣры. И то дѣе ся тогды, коли по цѣлôмъ свѣтѣ иде окликъ, абы скоротити часъ працѣ и працю вынадгороджувати по заслузѣ!

Такъ дольше бути не може. Товаришѣ, селяне, до купы! Не дайте вызыскувати себе! Возьмѣть ся до сеи новомоднои панщины и за песѣй грôшь не робѣть. Зѣздъ руско-украиньскои радикальнои партіи ухваливъ въ 1897 роцѣ: „Взывае ся головный и провінціональні заряды, щобы розпочали якъ найсильнѣйшу акцію за страйкомъ, щобы по змозѣ уряджувати якъ найбôльше частковыхъ страйкôвъ и бойкотôвъ, котрй будуть школою для переведеня загального страйку. Зъѣздъ узнае, що страйкъ и бойкотъ то одиноке правне оружие, котрымъ нашъ народъ зможе скинути зъ себе ярмо економічнои и політичнои неволѣ.“

Та мы знаемо, що страйкъ такій зъ трудомъ можна перевести, коли до него не втягне ся дворскои службы. Длятого, товаришѣ — селяне, старайте ся, абы наука о страйку дôйшла также и межи дворску службу. Доля службы дворскои такожь погана и дуже погана. Мешканя ихъ — то норы або загноені стайнѣ. Ординарія така, що не выстарчить на жите через рôкъ, а платня рôчна не выстарчуе на приодѣвокъ.

Така платня службѣ — то найбруднѣйшій вызыскъ — и такъ вызыскувана служба повинна зрозумѣти свôй интересъ, що страйкомъ разомъ зъ селянами, котрй на роботу доходять, выборють для себе лѣпшу плату. Якъ уже мы разъ згадували въ Гром. Голосѣ, оденъ князь, не жаденъ радикалъ, такъ описуе долю дворскихъ робôтниковъ: „Страву служба достае примацену якъ найскупійше стухлою солониною або саломъ, котре такъ смердить, що якъ бы нимъ лишь трохи лѣпше страву примастивъ, то не взявъ бы еи нѣхто до рота. Нашй панове зрозумѣли, що худобы треба доглядати, але коли о службу ходить, — то того зрозумѣти не можуть.“

„Мешканя дворскои службы е далеко гôршй, якъ дворскои худобы. Зô зерна, яке достае жонатый заробникъ яко ординарію (8 — 10 кôрцѣвъ пôдлѣйшого збôжа и 9 кôрцѣвъ бараболь) можна выпечи 2.744 фунты хлѣба. А що для жонатого чоловѣка, коли мае лишь 3 дѣтей, потрѣбно рôчно 3.550 фунтôвъ, то значить хлѣба вôнъ мае за мало о 906 фунтôвъ.“

Така, по словамъ князя Пузины, доля тыхъ чорноробôвъ по дворахъ. Оденъ на те ратунокъ — організація. Вся бѣднота скуплена разомъ буде мати стôлько силы, що подиктуе дѣдичамъ для себе слушну заплату. Не схоче дѣдичь зго-дити ся, — то нехай стоить ему збôже на поли, нехай дѣдичка сама доѣть коровы та наповає коней, а паничѣ нехай гонять товарь на пашу.

Зъ „Громадск. Голосу.“

Робôтники сельскй на Угорщинѣ.

Въ Будапештѣ вôдбувъ ся недавно зъѣздъ рôльныхъ робôтниковъ и дрôбныхъ селянъ, котрый въ цѣлôй наготѣ вôдкрывъ нечувану нужду рôльного пролетаріяту на Угорщинѣ. Въ наслѣдокъ выкôнченя будовы сѣти желѣзныхъ дорôгъ и зменшеня публичныхъ робôтъ регуляціи рѣкъ велике число рôльныхъ робôтниковъ, занятыхъ въ тыхъ пôдпріємствахъ, опинилось безъ хлѣба и побôльшило ряды аґрарного пролетаріяту. Се выкликало небеспечный робôтничій рухъ, котрого наслѣдки вôдбили ся на економічнôмъ станѣ Угорщины. Передъ двома роками выбухъ грôзный рухъ рôльного пролетаріяту въ часѣ жнивъ въ Альфельдѣ и зъ нечуваною силою розширивъ ся въ полуднєвôй Угорщинѣ. Теперь знову грозить страйкъ робôтниковъ въ часѣ жнивъ. Правительство хоче заздалегôдь не допустити до того, бо страйкъ робôтниковъ въ часѣ жнивъ е для угорскихъ панôвъ елементарнымъ нещастемъ. Длятого міністеръ рôльництва Даранѣ заповѣвъ оногды въ угорскôмъ соймѣ, що правительство мусить полѣпшити долю рôльныхъ робôтниковъ на Угорщинѣ. Треба взяти ся до суспôльныхъ реформъ, завести обеспечене рôльныхъ робôтниковъ вôдъ нещасть и на часъ недуги, треба дати имъ образоване и засновувати рôльничй спôлки, котрй селянина хоронили бы вôдъ вызыску збôжевои лихвы. Передовсѣмъ мушу подумати о резервѣ робôтниковъ на случай страйку, бо зô спокôйнымъ перебѣгомъ живъ лучать ся такй интересы, що зъ тымъ не можна жартувати — мовивъ Даранѣ. Угорске правительство за довго зволѣкало зъ переведенемъ суспôльныхъ реформъ. Нынѣ вже зрозумѣло, що довше проволѣкати не вôльно. Мара аґрарного руху зависла надъ Угорщиною.

НОВИНКИ

Страшне линчоване.

Дня 23 цвѣтня въ Newnou, Pa.. товпа народу складаюча ся зъ 2 тысячѣ людей, линчовала въ страшный способъ одного мурина. Сперш у нообтинали ему уха, пальцѣ и иншй части тѣла, опосля привязали до дерева, обляли нафтою и такъ живцемъ спекли, въ кôнци кôстки и части серця порозбирали мѣжь себе на памятку. Тй, що не могли самй захопити якого кусника, платили за него дорого другимъ. Той муринъ, якъ самъ зôзнавъ передъ смертю, замордувавъ загально любленого и поважаного фармера, коли той сидѣвъ спокôйно при вечерѣ зъ родиною, а допустивъ ся того за вынагородою 12 долярôвъ, котрй давъ ему его пасторъ. Того пастора такожь залинчують. Линчованого мурина обвиняють такожь въ тôмъ, що по замордованю фармера, знасилувавъ его жѣнку, але вôнъ того выпиравъ ся, кажучи, що сего допустивъ ся хто иншій.

Посвячене церкви.

Русины зъ Plymouht, Pa. побудували у себе красну церковь, при котрôй находить ся такожь простора саля, призначена на школу и мітинги. Посвячене церкви вôдбуде ся дня 30. мая с. р. и зъ тои нагоды рада церковна запрошуе на ту урочистôсть усѣхъ доохресныхъ Русинôвъ и Всч. оо. духовныхъ.

Противъ недѣльныхъ выдавництвъ.

Въ Англіи почалась аґітація противъ всѣхъ газетъ, що выходять въ недѣлю, такъ, що можь сподѣватись въ короткôмъ часѣ формального бойкоту, що спинить всѣ недѣльнй выдавництва. Англиканьско-епископальнй духовнй звертають ся до своихъ вѣроисповѣдныхъ громадъ зъ жаданемъ, щобъ тй зъобовязали ся не читати тыхъ газетъ, що выходять въ недѣлю, а промысловцѣ щобъ не оголошувались въ такихъ газетахъ.

•

— Що намъ ту въ Америцѣ потреба церковнои организаціи, се така пекуча конечнôсть, якъ конечно каждому чоловѣкови вмирати. Та ту організацію неоденъ различно понимае. Отъ примѣромъ самъ внескодавецъ о. Обушкевичь порозумѣвъ еи такъ, що выключно лишь самй священники мали-бъ у всѣхъ справахъ громадскихъ мати голосъ, а се несправедливо. Що до часу и мѣсця зъѣзду то зъ розличныхъ зглядôвъ найвôдповѣднѣйшій бувъ бы мѣсяць юній а мѣсцевôсть Гарисбургъ, въ Пенсильвеніи. За Гарисбургомъ промовляе та обставина, що богато священникôвъ замешкують въ Пенсильвеніи и найдогôднѣйша для нихъ згадана мѣсцевôсть. За Олифантомъ не промовляе жадна обставина, навѣть приходскій дôмъ, що выдавсь о. Бончевскому епископскою палатою (?) и заимпонувавъ ему сильно. Цѣкаво-бъ то выглядало для гостей а ще цѣкавѣйше для о. Ив. Ардана якъ бы вôнъ колектувавъ вôдъ вѣчевиковъ за ѣджене и пите. Майже каждый тои гадки, щобъ зъѣздъ вôдбувъ ся въ неутральнôмъ мѣсци.

DEWEY DAY.

Дня 1. маю по всѣхъ мѣсцевостяхъ Сполуч. Державъ святковано день Дюйого въ память его победы пôдъ Маніею. Въ богато стейтахъ той день установлено сталымъ рôчнымъ народнымъ святомъ.

Подяка.

Въ имени рускои громады въ Troy, N. Y. складаю сердечну подяку Русинамъ въ Syracuse, N. Y. за оферу на нашу церковь въ сумѣ $20.05.

Богъ заплать!

Несторъ Дмитрôвъ

ширить, не розумѣють зовсѣмъ, або дуже мало, бесѣду великоруску, а въ наслѣдокъ того вôдтягають ся вôдъ православнои церкви. Богослуженя вôдправляють ся въ старославяньскôмъ языцѣ, котрый такожь для людей не зовсѣмъ зрозумѣлый. Все тое есть водою на млынъ Штундистôвъ и длятого они своими простыми и для всѣхъ зрозумѣлыми бесѣдами, опертыми на евангелію, роблять такій великій вплывъ на нашихъ людей въ Малороссіи.

10. Правительство, духовеньство и поліція починають переслѣдувати Штунду.

До 1870 року правительство не предпринимало жадныхъ мѣръ противъ Штундистамъ, правдоподôбно не знано ще о нихъ. Але вôдъ 1870 почато ихъ переслѣдовати битемъ, арештами и выгнанемъ на Сибиръ. Посылано такожь міссіонерôвъ (попôвъ православныхъ) помѣжь штундистôвъ, щобы ихъ навертали назадъ на православну вѣру. Однымъ зъ такихъ міссіонерôвъ бувъ Галичанинъ Володимиръ Терлецкій. Обѣхавши кôлька сѣлъ, где мешкали Штундисты, и не могучи зъ ними нѣчого вдѣяти, повернувъ вôнъ до губернатора кіевского и радивъ, щобы всѣхъ штундистôвъ, (котрй после его огляду суть сектярами дуже небеспечными такъ пôдъ взглядомъ религійнымъ, моральнымъ якъ и политичнôмъ) выгнати на Кавказъ. Архіепископъ Арсеній радивъ знову, щобы не лишь Штундистôвъ але всѣхъ сектярôвъ поселити въ певнôй мѣсцевости и установити границѣ наоколо нихъ, та щобы сектярамъ не вôльно було переступати тои границѣ; такъ само щобъ имъ були заказаній всякй зносины зъ православными, кромѣ зносинъ зъ урядниками и православными священниками; рôвно-жь, щобъ имъ не вôльно було куповати або вынаймати землю, посѣдати гостинницѣ, млины або фабрики. На щасте однакъ ретроґрадный духъ въ Россіи не бувъ на той часъ ще такъ сильный якъ пôзнѣйше и хотяй рады Терлецкого и Арх. Арсенія слухано, то однакъ не принято ихъ.

Помимо того однакъ правительство взялось усердно до „цивілізованя“ Штундистôвъ, въ наслѣдокъ чого арешты полудневыхъ губерній зачались наповняти ними. Православнй священники рôвно-жь не остали по заду въ „ласкавôмъ наклонюваню“ Штундистôвъ до поверненя до старои православнои вѣры, а наклонюване те було дуже подôбне до „цивілізованя“ правительства. Пôдчасъ одного слѣдства въ Одессѣ примѣромъ, показало ся, що священникъ „наклонювавъ“ Штундистôвъ до наверненя ся до православнои вѣры бючи ихъ по лици и окладаючи палками. Сотки примѣрôвъ подôбныхъ до того можна бы навести зъ самои тôлько Херзоньскои діецезіи. Дуже часто лучало ся, що слѣдства въ справахъ Штундистôвъ (якй роблять звычайно передъ розправою) тревали такъ довго, що многй зъ нихъ умирали въ арештахъ не дочекавши ся суду. Такъ само выходило на явъ въ судахъ, що поліція пôдюджовала православныхъ, щобы нападали на Штундистôвъ и нищили ихъ домы. Межи 1872 и 1877 рокомъ жилось справдѣ дуже тяжко Штундистамъ, однакъ число ихъ, помимо переслѣдованъ всегда взростало. Штундисты самй казали такъ: „Огонь огнемъ годѣ загасити; куда бы насъ не выгнали, мы всюда будемо розширювати нашу вѣру; а чимъ бôльше будуть насъ переслѣдувати, тымъ бôльше буде змагати ся наша вѣра. Архіепископъ Херзоньскій Леонтій приѣздивъ кôлька разôвъ до сѣлъ „зараженыхъ ересію“, щобы бесѣдувати зъ Штундистами, але на кôнци каждои такои бесѣды вѣддавано въ руки поліціи тыхъ, котрй обставали при Штундѣ, а то за те, що нѣбы то они зневажали православну вѣру.

11. Победоносцевъ на чолѣ переслѣдованъ.

Пôдчасъ панованя Александра другого, не уважано зъ початку на взрôстъ сектантôвъ такъ дуже, а то зъ причины запроваджєня деякихъ новыхъ порядкôвъ въ державѣ и борбы зъ революційною партією. Доперва за Александра III. коли „еретики“ взмогли ся на силѣ, правительство россійске пригадало собѣ свôй обовязокъ „обороны православія“, а боячись вплыву сектантôвъ на другихъ людей, розпочало борбу зъ ними. Победоносцевъ (оберъ-прокураторъ святѣйшого Синода), що мавъ великій вплывъ на царя, вôдновивъ старй засады Николая I., засады: оденъ царь, оденъ народъ и одна православна вѣра. Сей чоловѣкъ бувъ властивымъ царемъ, можна сказати, и после его гадки, тôлько засады Николая I. впроваджені въ жите, могуть спасти Россію вôдъ революціи и „заразливого“ вплыву заходнои Европы. Въ наслѣдокъ того стали самодержавіе утверджувати въ той способъ, що карали и выганяли зъ краю, та всякими другими способами нищили всѣхъ лѣберальныхъ и поступовыхъ людей. Засаду „однои вѣры и одного народа“ впроваджували въ жите, переслѣдуючи всѣ вѣры въ Россіи кромѣ православнои и всѣ народности кромѣ Велико-Русинôвъ (Москалѣвъ), а и тыхъ тôлько тогды лишали въ спокою, если они крѣпко держались принципу оденъ царь, оденъ народъ и одна вѣра.

(Дальше буде.)

На розпуттѣ.

Свѣтъ въ слезахъ тоне,
Нужда всюда пхаесь,
Народъ темный блудить,
Нѣхто не пытаесь:

Для чого ты жіешь?
Для кого працюешь?
Що се ты за народъ,
И куда йти-мешь?

Нѣхто не порадить,
Рану не загоѣть,
Про лихо не спыта,
Добру не научить!..

Чужй вызыскують,
Свои еще гôрше
Слѣплять тобѣ очи,
Щобъ жить выгôднѣйше...

Якъ Ананій Бога
Тебе одурюють
И нишкомъ доляры
По „фарахъ“ рахують!...

То-жь недиво проте,
Що братъ нашъ блукае —
Тамъ и тутъ кидаесь,
Марно пропадае!...

С. Сосенко.

Страйкеры понищили копальнѣ

Въ околици Wardner, Idaho дня 30 цвѣтня выбухли великй забуреня помѣжь копальниками вугля. Передъ десятма днями застрайкували тамъ робôтники, але властителѣ копалень згодили ся на пôдвысшене платнѣ, лишь не згодились на выдалене зъ працѣ неюнѣйныхъ робôтниковъ и зъ того повставъ страйкъ. Одну копальню замкнули, але въ другой працювало до 230 неюнѣйныхъ робôтниковъ и противъ нихъ выступили страйкеры. До 1000 робôтниковъ забрали оденъ потягъ и приѣхали на нѣмъ до Wardner. Всѣ були уоруженй. Страйкеры выслали на передъ кôльканайцять людей и тй выстрѣлами дали знати своимъ товаришамъ, що неюнѣйнй робôтники опустили копальню и повтѣкали въ горы. Страйкеры взяли тй знаки за выстрѣлы неюнѣйныхъ робôтниковъ и зачали до себе стрѣляти, при чôмъ богато людей убито и поранено. Опôсля страйкеры попôдкладали динаміты по пôдъ копальнянй забудованя и зовсѣмъ ихъ понищили. Шкоду числять на 250 тысячь доляровъ.

Огонь пôдъ мѣстомъ

Въ Питсбургу вôдкрыли передъ кôлькома днями огонь въ старыхъ копальняхъ вугля, що находять ся пôдъ самою серединою мѣста. Огонь вôдкрыли черезъ выбухъ газôвъ въ одномъ домѣ, де знайдено двое людей удушеныхъ газомъ. Опôсля запримѣтили, що зъ розличныхъ прогалинъ пивниць того дому выходять сѣрчанй газы, котрй походять зъ копальнѣ. Чимало родинъ ...олишило вже свои помешканя въ тôй околици, бо тй, що обзнакомленй зô станомъ копалень, кажуть, що тамъ ...алять ся стовпы вугля а ...оли перепалять ся, верхъ ...паде и домы, що стоять на ...ерхи, заваляять ся.

...ъ справѣ бальсамованого мяса.

Слѣдча комисія, що мала ...ровѣрити, чи мясо, котрымъ ...вилось американьске вôйско пôдчасъ послѣднои вôйны, було забальсамоване а ...мъ самымъ убийче для ...оровля, вже закôнчила свои ...ходженя. Списала она ...равоздане, въ котрôмъ ка...е, що заморожене мясо бу... добре, а мясо въ пушкахъ нѣ, але лишь зъ тои ...ичины, що въ горячôмъ ...дсоню скоро псувалось. ... справозданю скритико...по остро генерала Майлса ... всѣхъ офіцеровъ, котрй ...если оскарженя по вôйнѣ, ... те, що пôдчасъ вôйны не ...если оскарженя хочь зна..., що мясо було не добре. ...кимъ способомъ гравиальство и мясна компанія ... Чікаго вôдôтхнули свободнѣйше, бо въ противнôмъ ...учаю, потягнено бы ихъ ... строгои одвѣчальности. ...гально пишуть англійскй ...зеты, що мясну компанію ...штувало се не мало, щобъ ... допустити до процесу.

Уважайтэ на дѣти!

Дня 22. априля, въ рус...й кольоніи Pleasant Home ...an., Canada, бавились дѣ... на подвôрю коло кернич..., котра не була обгороджена. Дѣти, якъ звычайно, ...глядали до керницѣ и о... зъ нихъ упало въ воду ...топилось. Хто жь ту ви...нъ? А вже жь, що стар..., котрй не пильнують ...тей або не обгороджують ...рниць,

Ив. Дрогомирецкій.

Пошукує мѣсця.

Антôнъ Борса, церковный пѣвець въ Товстенькôмъ, почта Пробужна, Галичина, пошукує въ Америцѣ мѣсця церковного пѣвця и диригента хору або банды. Прошу засылати письма пôдъ высше поданою адресою.

•

— Кôлька разôвъ була чутка, що Русины осѣвшй на фармахъ въ кольоніяхъ Сполуч. Державъ якъ и въ Канадѣ, шукали за рускимъ учителемъ, котрый бы мôгъ учити также по англицки ихъ дѣти. Если отже вамъ братя Русины залежить на тôмъ, щобъ вашй дѣти не забули колись, що мали своихъ родичей Русиновъ, длятого о скôлько вашихъ силъ, старайте ся о руского учителя, котрый крôмъ школьныхъ предметôвъ, буде старати ся вашй дѣти честно, морально и релігійно выпровадити на людей и представити свѣтови чужому, що наша Русь, хотяй и въ чужôй земли, не загибає. Знаходить ся власне чоловѣкъ, котрый посѣдає школы учительскй изъ старого краю, той отже дуже охотно принявъ бы сей обовязокъ учительскій. Хто бы желавъ собѣ близшихъ вѣдомостей, т. е. порозумѣти ся зъ тымъ чоловѣкомъ, най напише пôдъ адресою:

Mr. M. B. C.
P. O. Pleasant Home,
Manitoba, CANADA.

Оголошенє.

Сестрична братство св. Ольги въ New York-у устроює въ недѣлю проводну дня 7. н. ст. мая с. р. спôльне свячене для цѣлого братства зъ New York-у, Jersey City, N. J., Brooklyn-а и Bloomfield-у, въ гали п. Щасного, 1339—1341 Ave. A. Початокъ о год. 5. по полудни. Вступъ лишь для сестеръ и гостей ad hoc запрошеныхъ. Пôдчасъ свяченого будуть сестры пописовати ся бесѣдами, спѣвами и декламаціями.

•

— Чи знаете, що слѣдуюча конвенція „Руско-Народного Союза" буде на тôмъ плейзѣ, где буде найбôльше членôвъ? Чи хочете, щобы у васъ була конвенція? Если такъ, то записуйте ся до „Союза."

Тремпы въ борбѣ зъ поліцією.

На скелистôмъ узгôрю недалеко Jersey City, N. J. скрывались въ одной печерѣ тремпы, зъ вôдки выбѣгали часъ вôдъ часу за добычею. Поліція выслѣдила ихъ криївку, окружила печеру, хотячи тымъ способомъ забрати зъ собою всѣхъ волоцюгôвъ. Але тремпы боронили завзято приступу до печеры, стрѣляючи на своихъ противниковъ и сточуючи на нихъ камѣнє та въ конци мусѣли пôддатись. Поліція завела ихъ усѣхъ до холоднои и тымъ способомъ увольнила спокойныхъ людей вôдъ страху передъ нападами тремпôвъ.

•

Чомъ ты бѣла березонько
У лузѣ
Опустила такъ низенько
Галузѣ?
Що-жь робити безталанной,
Безъ долѣ...
Въ своѣй земли, въ своимъ краю,
Въ неволѣ!..

Де-що цѣкавого.

— Перша книга, котру напечатано въ друкарни, була библія, котра появила ся межи 1450 а 1452 р.

— Въ Норвегіи пôсля нового закона не може дѣвчина выйти за мужъ, доки урядъ не переконає ся, що она умѣє варити, прясти и шити. За то танець и добре мелене языкомъ тамъ не конче потрѣбнй, якъ пр. у насъ.

— Студентки берлінського університету (высша школа) не можуть ходити зъ роспущеными волосями.

— Въ Нѣмеччинѣ припадає одна газета на 12,902 осôбъ, въ Австріи на кождыхъ 72,290 осôбъ.

— Недавно покарали французкй власти одну бѣдну женщину за те, що давала хрестити свою дѣтину 14 разôвъ въ католицкôй церкви и тôлько-жь разôвъ въ протестантскôй. Робила она се для того, бо за кождымъ разомъ одержувала по 5 франкôвъ и одѣжь.

— Хиньскій цѣсарскій двôръ выдає найбôльше грошей на кошта удержаня. Тй кошта выносять 15 міліон. доляровъ рôчно.

— Кажуть, що козы найскорше вôдгадують близьку змѣну воздуха. Пôдчасъ найкраснои погоды можна се у нихъ запримѣтити. Коли має наступити буря, сейчасъ утѣкають зъ пасовиска до своихъ загородъ.

— Оденъ французкій ученый обчисливъ, що зъ 860 розличныхъ мовъ на свѣтѣ, 89 вживаєсь въ Европѣ, 114 въ Африцѣ, 123 въ Азіи, 417 въ Америцѣ а 117 въ Океаніи.

— Чи не добре бы було, якъ бы такъ каждый довжникъ „Свободы" покаявъ ся и заславъ грошѣ до редакціи за перечитанй числа газеты? Помѣркуйте надъ тымъ!

СМѢШНЕ

ЖИДÔВСКЙ ОПОВѢДАНЯ ПРО ВÔЙНУ.

— Якъ ишли нашй жидки на вôйна: якъ не оденъ, такъ два, якъ не день, такъ нôчь. Пытають ся люде,

— Кудою вы идете?

— Турского царя воювати!

И звелѣли, щобъ усѣ своя собака замыкали, бо буде вôйско ити! Всѣ своя собака позамыкали, тôльки мѣрошникъ свого куцого собачко не замкнувъ, бо оно въ млынѣ борошно ѣло. А якъ ишло наше славне та хоробре вôйско черезъ гребля, а туть якъ выскочило те куце собачко, якъ стали нашй жидки утѣкати, зъ греблѣ чимъ-дужь скакати! Хто не боявъ ся, то той трошечки за гребля державъ ся, а хто боявъ ся, то въ рѣчцѣ зоставъ ся.

Въ одномъ товариствѣ бувъ спôръ о тôмъ, хто кому має уступити: чи жѣнка чоловѣкови, чи чоловѣкъ жѣнцѣ. Гадки були подѣлени.

Старый дѣдусь слухавъ тои бесѣды а такъ той спôръ рѣшивъ: „Хто мудрѣйшій, той все уступає!"

ХОРЫЙ.

— Що се тобѣ, сынашу, сталось? Чи въ тебе хороба яка, гнѣтючка, чи що? Бо ты-жь таки нѣчого не ѣси. Чи ѣвъ ты сегодня що?

— Нѣ, тату. Тôлько дали менѣ мати уранцѣ хлѣба окрайчикъ, та черствый дуже; отъ я хотѣвъ розмочити его у вѣдрѣ зъ водою, та не влѣзъ, — такъ я его сухимъ и згрызъ. Бôльше-жь нѣчогôсенько не ѣвъ.

НАША МОЛОДѢЖЬ.

— Прошу васъ, вже вôдъ кôлькохъ тыжднѣвъ лажу до васъ на той огыдный четвертый поверхъ, по мои грошѣ. Моглибысте вже разъ довгъ заплатити и заощадити менѣ того труда двигатись по сходахъ!

— Знаете що? Пожичте менѣ еще триста доляровъ то выпайму помешкане... на долинѣ.

НА УЛИЦИ.

А.: Знаешь що, женюсь!...
Б.: Желаю всего щастя.
А.: Зъ дуже хорошенькою женщиною — умѣє кôлька языкôвъ и по французки и по анг...
Б.: Не раджу тобѣ!
А.: Чому?
Б.: Моя жена посѣдає лишь оденъ языкъ, а и того маю за много!...

Вôдъ того, що хотѣвъ женити ся.

До М. С.: — Вашу фотографію и листь я одержавъ. Все було бы добре лишь одна бѣда, що не знаю вашои адресы. То-жь будьте такъ добрй, зашлѣть въ листѣ до „Свободы" свою адресу, а потôмъ то вже порозумѣемъ ся листовно про нашу женячку. Будьте певнй, що секретъ буде задержаный, а и я не оголошувавсь въ газетѣ на жарты.

Рускій молодець-робôтникъ.

ЗНОВЬ НОВА КНИЖКА!

Знову выйшла нова книжка! Ту книжку написавъ Ст. Макарь, а списавъ вôнъ чотыри цѣкавй повѣданя на 78 сторонахъ. Тота книжочка має заголовокъ: „Оповѣданя." Хто хоче тоту книжочку купити, най пише до редакціи „Свободы" и най зашле 17 центôвъ, а доста не книжочку. Она коштує 15 центôвъ, а зъ пересылкою 17 цнт.

На протонотара.

Осьтымъ оголошую себе яко кандидатъ на протонотара повѣта Northumberland. Есьмъ зъ партіи демократичнои, а номінація на зганый урядъ має вôдбутись въ юлію. Если буду выбранымъ, буду заступати нарôдъ честно.

M. B. Kramlich
SHAMOKIN, PA.

ЧИТАЙТЕ „СВОБОДУ!"

МАЙНЕРЪ ВАСИЛЬ.

(Дальше.)

III.

Ой въ гаю дубъ коренистый
Зеленымъ листемъ покрывъ ся,
А нашъ Василь молоденькій
Серцемъ своимъ звеселивъ ся.
У бреху ѣде вонъ весело,
Изъ брехи весело до дому,
Изъ камратами весело
Въ салюнахъ не по одному.
Неразъ голова завернесь
Незвыкша въ него до пива,
Неразъ ему пойде н пейда
Цѣла — такъ просто изъ дива.
Весело часъ ему проходить
Свобідно зъ другами дуже,
Тай лишь коли вонъ самотный
Серце у него затуже.
Тогды цѣлый вонъ прокинесь
И свою Олену згадае,
А серце, зъ струнъ мовь зложене,
Пѣснѣ ему грае та грае:
„Ой сонце, ты сонечко
Стели ся въ вѣконечко
Стели ся все писне та писне,
А ты дѣвчиноньку
Серця розрадоньку
Присунь ся до мене та блисне!
На влѣзливця-нелюба
Не дивись моя люба,
Очима не глянь ты на него!
Бо осудять люде
И житя не буде
Нѣ тобѣ, нѣ навѣть для него.
А мене, Оленочко,
Пахуча квѣточко,
Надѣли любовю святою
Най свѣтомъ не нуджу,
За тобою не тужу,
Най буду въ одно я зъ тобою."

И ему хвиля та пригадалась,
Коли она сама залицялась:
„На березѣ близько вже моря
Василь и Олена говорять.
Олена каже:
Тебе я Василю не кину,
Хочь куды пойдешь по свѣтѣ,
Скрозь за тобовъ я полину,
Щобы на тебе глядѣти.
А Василь каже:
Пташко ты милая моя!
Не можешь того ще знати,
Чи та путь, що моя и твоя,
Чи иншои будешь шукати.
Олена каже:
Я знаю одну лишь дорогу,
Й тая насъ прямо поведе:
У церквѣ присячи Богу,
Що одно другого не зведе.
А Василь каже:
Слова твои золотіи,
У серци пиши ихъ своимъ,
Бо они слова надіи,
Котра намъ свѣтать обоимъ.
Хочь слова — вѣтеръ у полю
Нехай и золотомъ здають ся
Немного рѣшать намъ долю,
Бо певно въ серцяхъ зôтруть ся.
Олена каже:
Я того мовь бы и не чую,
Що ты говоришь тепера,
Лѣпше, нехай поцѣлую,
Тебе такъ любо, якъ вчера."
И Василь маривъ, що они обняли ся
И зъ собою щиро поцѣловали ся.
Зъ нимъ часто такъ було;
Вôнъ маривъ богато,
Якъ снитъ усе серце
Що вмѣе кохати.
Серденько марить —
Хочь само не знае,
По що и длячого,
Другого кохае.
Ажь прійде хвилина
И думы розвѣе —
Серце стремене ся
Прибите зомлѣе.
Но не на часъ довгій
Бо жите изнова,
Мужеви покаже,
Де его обнова.
Хто-жь якъ мужъ несильный,
То на свѣтѣ тому,
Нѣколи не буде
Веселого дому!

(Дальше буде.)

Учѣте ся, браты мои!
Думайте читайте,
И чужому научайтесь,
И свого не цурайтесь!
Т. Шевченко.

Всюды нѣвечить ся правда,
Всюды пануе брехня,
Въ вашихъ лишь серцяхъ, о братя,
Най не повстане вона!
Ив. Франко.